

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Geriatric Depression Scale (GDS)

02 maart 2012

Review: Sandra Joeris
Invoer: E. van Engelen

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Overig, ongespecificeerd
Aandoening (ICD)	Psychische-, en gedragsstoornissen
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Overig, ongespecificeerd

- *Korte beschrijving* → De Geriatric Depression Scale (GDS) is een valide en betrouwbare screeningsschaal voor depressie specifiek ontwikkeld voor ouderen. Deze vragenlijst wordt door ouderen zelf ingevuld. Er zijn verschillende versies beschikbaar: de GDS-30, de GDS-15, de GDS-8 en verschillende versies van de GDS-4. ¹ Bij de GDS-30 en de GDS-15 is een scoringsleutel gegeven. Antwoorden die overeenkomen met de sleutel worden met één punt gescoord.^{1,7}
- *Doelgroep* → Ouderen met depressie, hartklachten en depressie, parkinson ^{1,3,6,8}
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Brink et al (1982) en Yesavage et al. (1983) ³
 - ✓ *Nederlandse versie* → GDS-30: Bleeker JA (1985) ²

2 Doel van het meetinstrument

- Inventariserend
- Diagnostisch ⁴
- Evaluatief/ Effectief

3 *Soort / vorm van het meetinstrument*

- *Vragenlijst*
- *Opbouw vragenlijst* → afhankelijk van de versie: 30 items, 15 items, 8 items, 5, items, 4 items
- *Invulinstructie* → Deze vragenlijst bestaat uit vragen waarop u met "Ja" of "Nee" kunt antwoorden. Het is de bedoeling dat u de vragen leest en bedenkt welk antwoord u hierop zult geven. U geeft het antwoord dat het best weergeeft hoe u zich de afgelopen week, met vandaag erbij, gevoeld heeft. Om het door u gekozen antwoord zet u dan een cirkel. Het is belangrijk dat u alle vragen beantwoordt.

Voor de GDS-30:

- *Meetniveau* → per item: wijze van score (0-1), meetniveau is ordinaal
- *Meetniveau* → totaal score: wijze van score (0-30), meetniveau is ordinaal

Voor de GDS-15:

- *Meetniveau* → per item: wijze van score (0-1), meetniveau is ordinaal
- *Meetniveau* → totaal score: wijze van score (0-15), meetniveau is ordinaal

4 *Verkrijgbaarheid*

- *Opvraagbaar bij* → www.meetinstrumentenzorg.nl
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → ja

5 *Methodologische kwaliteit*

- **Interne consistentie**
 - De Cronbach's alpha van de GDS- 4 (4 items van de GDS-15) bij N= 586, populatie: onbekend: Cronbach's alpha 0.64. ²
 - De Cronbach's alpha van de GDS- 5 (5 items van de GDS-15) bij N= 72, populatie: oudere patiënten: Cronbach's alpha 0.80. ²
 - Cronbach's alpha coefficient voor de GDS- 30 was 0.92 bij N= 109, P= patiënten met depressie. ¹¹
- **Reproduceerbaarheid**
 - ✓ *Betrouwbaarheid (reliability)* →
Uit onderzoek blijkt dat de GDS een zeer hoge betrouwbaarheid heeft en hoger dan de BDI en de ZUNG. ¹²
- **Validiteit**
 - ✓ *Concurrent validity* →
 - GDS-30 vs. Depression Symptoms Checklist (DSC): $r=0.82$ ($p < -01$). ⁴
 - GDS-30 vs. Zung's SDS: $r=0.59$. ⁴
 - ✓ *Content validity* →
 - De GDS is een betrouwbaar en valide instrument in cardiologische settings. ⁶

- **Sensitiviteit/ Specificiteit**

- Wancata 2011 et. al rapporteert de volgende gegevens: ¹⁰

Voor de GDS- 30 wordt een afkappunt van 10 (in 8 studies) of 11 (in 13 studies) gehanteerd. De GDS- 30 heeft een sensitiviteit en specificiteit die varieert tussen de 0.34 en 1 (sensitiviteit) en 0.63 tot 0.92 (specificiteit). De gemiddelde sensitiviteit voor de GDS-30 is 0.75 en de gemiddelde specificiteit 0.77.

Voor de GDS- 15 wordt een afkappunt van 5 (in 6 studies) en 6 (in 7 studies) gehanteerd.

De GDS-15 liet een range van 0.60 en 0.94 (sensitiviteit) zien en voor de specificiteit waarden tussen de 0.57 en 0.87. De gemiddelde sensitiviteit voor de GDS- 15 is 0.8 en de gemiddelde specificiteit 0.75.

Andere onderzoekers rapporteren het volgende:

- Weintraub (2007) rapporteert voor de GDS-15 bij N=226, P= patiënten met parkinson de volgende resultaten: afkappunt 4/5 (85% sensitiviteit en 84% specificiteit bij volwassenen; 89% sensitiviteit en 82% specificiteit bij oudere patiënten); afkappunt 5/6 (90% sensitiviteit en 90% specificiteit bij zeer oude patiënten). ⁸

- Wancata (2006) rapporteert voor de GDS- 30: sensitiviteit 0.75, specificiteit 0.77. ⁵

- Weeks (2002) rapporteert voor de GDS- 4: sensitiviteit 0.67, specificiteit 0.66. Hierbij wordt een afkappunt van 2 positieven van de 4 items gehanteerd (50%). ²

- Weeks (2002) rapporteert voor de GDS- 5: sensitiviteit 0.97, specificiteit 0.85. Hierbij wordt een afkappunt van 2 positieven van de 5 items gehanteerd (50%). ²

- Ertan (2004) rapporteert dat het afkappunt 13/14 de hoogste som sensitiviteit en specificiteit had. Het afkappunt 8/9 wordt gehanteerd voor de screening en 14/15 voor diagnostische processen.

- **Responsiviteit / longitudinale validiteit**

Geen gegevens bekend

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands ¹, Engels ³, Spaans, Duits, Italiaans, Frans, Zweeds, Portugees. ¹⁰
- *Benodigheden* → vragenlijst en pen
- *Randvoorwaarden* → geen gegevens bekend
- *Benodigde tijd* → GDS-15: 5-7 minuten ⁷, ca. GDS- 30: 30 min. ⁹
- *Gebruikershandleiding* → nee

7 *Normgegevens*

Interpretatie:

Een score van hoger dan 10 wordt aangehouden om depressieve klachten te detecteren. ¹

Yesavage et al (1983) komt tot de volgende driedeling: ¹

0-10= niet depressief

11-20= mild depressief

21-30= ernstig depressief

De GDS- 15 kan als volgt geïnterpreteerd worden:

0-4= niet depressief

5-10= mild depressief

11+= zeker depressief

De scoringsleutel voor de GDS-30 ziet als volgt uit:

1. nee	2. ja	3. ja	4. ja	5. nee	6. ja	7. nee	8. ja	9. nee	10. ja
11. ja	12. ja	13. ja	14. ja	15. nee	16. ja	17. ja	18. ja	19. nee	20. ja
21. nee	22. ja	23. ja	24. ja	25. ja	26. ja	27. nee	28. ja	29. nee	30. nee

De scoringsleutel voor de GDS-15 ziet als volgt uit:

1. nee	2. ja	3. ja	4. ja	5. nee	6. ja	7. nee	8. ja
9. ja	10. ja	11. ja	12. nee	13. nee	14. ja	15. ja	

8 *Overige gegevens*

- GDS-15 items (Sheikh en Yevasage 1986): een totaalscore van 6 of meer duidt op een mogelijke depressie. Bij de GDS- 15 is een antwoordsleutel gegeven. Antwoorden die overeenkomen met de sleutel worden met een punt gescoord. ¹
- GDS-8 items (Jongenelis et al. 2007) is speciaal ontwikkeld voor het screenen van depressie in het verzorgings- en verpleeghuis. Eerste onderzoeksresultaten wijzen er op dat een score van 3 en hoger gebruikt kan worden om depressie te signaleren.¹
- GDS-4 (D'Ath 1994): tevens bestaat er een zeer verkorte versie met 4 items, waarbij een cut-off waarde van 2 wordt gehanteerd. De betrouwbaarheid en validiteit van deze versie is echter discutabel en er zijn verschillende versies in omloop. ²
- GDS-5 (Hoyl et al. 1999): is een andere verkorte versie die als afkappunt 2 van de 5 items hanteerd. ²

1. Nederlands Kenniscentrum Ouderenpsychiatrie. [download 12 februari 2012] Available from: <http://www.ouderenpsychiatrie.nl/sjablonen/1/infotype/news/newsitem/view.asp?objectID=1225>
2. Weeks SK, McGann PE, Michaels TK, Penninx BW; Comparing various short-form Geriatric Depression Scales leads to the GDS-5/15; *J Nurs Scholarsh.* 2003;35(2):133-7.
3. Yesavage JA, Brink TL, Rose TL, Lum O, Huang V, Adey M, Leirer VO; Development and validation of a geriatric depression screening scale: a preliminary report; *J Psychiatr Res.* 1982-1983;17(1):37-49.
4. Montorio I, Izal M; *The Geriatric Depression Scale: A Review of Its Development and Utility; International Psychogeriatrics, Vol. 8, No. I; 1996*
5. Wancata J, Alexandrowicz R, Marquart B, Weiss M, Friedrich F; The criterion validity of the Geriatric Depression Scale: a systematic review; *Acta Psychiatr Scand.* 2006 Dec;114(6):398-410.
6. Pinho MX, Custódio O, Makdisse M, Carvalho AC; Reliability and validity of the geriatric depression scale in elderly individuals with coronary artery disease; *Arq Bras Cardiol.* 2010 May;94(5):570-9. Epub 2010 Apr 16.
7. Kurlowicz L; *The Geriatric Depression Scale (GDS); The Hartford Institute for Geriatric Nursing, New York University, College of Nursing; Issue Number 4, Revised 2007*
8. Weintraub D, Saboe K, Stern MB; Effect of age on geriatric depression scale performance in Parkinson's disease; *Mov Disord.* 2007 Jul 15;22(9):1331-5.
9. Bonin-Guillaume S, Clément JP, Chassain AP, Léger JM; Psychometric evaluation of depression in the elderly subject: which instruments? What are the future perspectives?; *Encephale.* 1995 Jan-Feb;21(1):25-34.
10. Wancata J, Friedrich F; Depression: a diagnosis aptly used?; *Psychiatr Danub.* 2011 Dec;23(4):406-11.
11. Ertan FS, Ertan T, Kızıltan G, Uygucgil H; Reliability and validity of the Geriatric Depression Scale in depression in Parkinson's disease; *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 2005;76:1445–1447. doi: 10.1136/jnnp.2004.057984
12. Kok RM, Heeren THJ, van Hemert AM; De Geriatric Depression Scale; *Tijdschrift voor Psychiatrie* 35 (1993) 6